

INLEDNING

JESU BUDSKAP – evangeliet om Guds rike – är en Guds kraft till frälsning. Det har bokstavligt talat förvandlat miljoner människors liv. Men det är också ett budskap som väcker motstånd. Så var det på Jesu tid och så är det i dag. Vissa tog anstöt av Jesu ord. Ibland upplevdes de rent av som outhärdliga. Om det var så på Jesu tid har vi goda skäl att förvänta oss detsamma i dag.

Evangeliets anstötlighet är både allmänmänskligt och kulturellt betingad. Evangeliet säger att vi alla har syndat och gått miste om härligheten från Gud. Det gäller *alla* människor. Det är inget uppmuntrande budskap för någon oavsett vilken kultur man tillhör, vilket språk man talar eller vilken färg man råkar ha på sin hud. Men andra delar av evangeliet kan vara mer eller mindre svårsmälta beroende på vilken världsbild och vilka värderingar man har fått med sig genom sin kultur. I vissa kulturer är Guds existens en självklarhet. I andra är ateismen dominerande. I vissa är det kollektivistiska värden som gäller. I andra är individen den yttersta moraliska auktoriteten. Sådana skillnader kommer att avgöra vilka delar av evangeliet som uppfattas som anstötliga.

Hur provocerar Jesus oss svenskar i dag? Vari består det anstötliga i evangeliet för den moderna svensken? Det är detta som denna bok handlar om. Evangeliet – själva kärnan i den kristna tron – innehåller aspekter som kan vara oerhört svårsmälta för den moderna svensken. Det beror på att Sverige är ett extremt sekulariserat och individualistiskt land. I jämförelse med andra

europiska länder hamnar Sverige i toppen av sekulariseringsligan (ofta tillsammans med länder som Estland och Tjeckien).¹ Enligt en undersökning från 2019 är antalet svenskar som antingen är ”uttalade ateister” eller kategoriserar sig som ”icke-religiösa” 73%, på andra plats efter Kina (90%)² och strax före Tjeckien (72%).³ Enligt World Values Survey är Sverige det näst mest sekulariserade landet efter Japan.⁴ Synonymer till sekularisering är ”avkristning” eller ”förvärldsligande”. Det innebär att religion, starka familjeband och traditionella värderingar värderas lågt och att exempelvis abort, skilsmässa, dödshjälp och självmord är relativt accepterade företeelser.⁵ Samtidigt är Sverige världens mest *individualistiska* land följt av länder som Danmark, Kanada, Norge och Island. Individualism innebär bland annat att individens självförverkligande tillskrivs ett högt värde. I Sverige har individen i många avseenden kommit att bli *den högsta moraliska auktoriteten*. Individens känslor, tankar och vilja har enligt detta synsätt en mycket stor moralisk tyngd både i politiska beslut och i den allmänna kulturdebatten.

Denna kombination – stark sekularisering och radikal individualism – gör Sverige till ett jämförelsevis extremt land utplacerat ensamt i ett av hörnen på den kulturella världskartan (se den så kallade Inglehart-Welzel-kulturkartan).

Detta innebär att en del grundläggande aspekter av evangeliet

-
- 1 Se exempelvis <<https://www.telegraph.co.uk/travel/maps-and-graphics/most-religious-countries-in-the-world/>> eller <<https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/04/14/map-these-are-the-worlds-least-religious-countries/>>.
 - 2 Personligen ifrågasätter jag denna höga siffra, då vi vet att en stark kristen väckelse drar fram genom Kina och då religion på många sätt motarbetas av de kinesiska myndigheterna. Jag misstänker att ett en viss procent av de kineser som har svarat på studiens frågor inte velat skylta med sin religiösa tro.
 - 3 Se <<http://worldpopulationreview.com/countries/most-atheist-countries/>>.
 - 4 Se <https://www.iffs.se/media/1906/culturemap_may2015.jpeg>.
 - 5 Se <<http://www.worldvaluessurvey.org/WVSCContents.jsp>>.

kan uppfattas som kontroversiella – rent av *extremt* kontroversiella – för oss som *svenskar*. Det är inte bara så att många svenskar förkastar tanken på Guds existens. Många förkastar även Guds roll som skapare, herre och domare över människan. Individen har för många en högre auktoritet än vad Gud skulle ha, även om Gud mot all förmodan skulle existera. ”Gud har inte rätt att bestämma över mig!” är den känsla som många svenskar bär. Även många gudstroende menar att Gud inte kan ha några invändningar mot hur man lever sitt liv. Guds roll som skapare och herre har reducerats till tjänare och springpojke, eftersom det skulle vara moraliskt uteslutet att Gud skulle döma oss för att vi har gjort det vi ville och kände för. I Sverige är därför inte bara Guds existens kraftigt ifrågasatt. Man förkastar även Guds moraliska rätt att befalla och döma.

Detta starka kulturdrag är också något som svensk kristenhet har kommit att anpassa sig efter på olika sätt. Vissa kyrkor och samfund har accepterat individualismen fullt ut och förnekar eller bortförklarar sådant i Bibeln som uppfattas som anstötligt. Konflikten är kanske som mest tydlig när det gäller sexualetik, men även centrala läror som Bibelns inspiration, jungfrufödseln, Jesu gudom och Jesu uppståndelse ifrågasätts. Andra kyrkor vill fortsätta att hålla Bibeln högt men tystnar om sådant som uppfattas som alltför politiskt inkorrekt. Man vill undvika att stöta sig med kulturens värderingar och önskar betona ”det positiva” i stället. Man förnekar inte Bibeln men tystnar när Bibelns budskap upplevs som alltför kontroversiellt.

Problemet är att evangeliet *är* provocerande. Det innebär att varje kristen förkunnare måste riskera att provocera. Vägrar man ta den risken har man slutat förmedla evangeliet – eller åtminstone *hela* evangeliet. Man har då även upphört att ha Jesus som sitt främsta exempel. Jesus var provokativ men inte för provokationens egen skull, utan för sanningens och kärlekens skull. San-

ning kan göra ont. Men om endast sanningen kan göra oss fria är det kärlekslöst att helt tystna.

ÖVERSIKT

Boken är indelad i två delar. Den första delen handlar om anstötligheten i Bibeln och hos Jesus samt något om hur svensk kristenhet har tonat ner just det anstötliga i evangeliet – alltså anstötligheten då och nu. Del två handlar om den bibliska teologi som i hög grad ligger till grund för evangeliets anstötlighet i vår tid.

Första kapitlet handlar om evangeliets självbild såsom anstötligt. Jesus och apostlarna var mycket medvetna om vilken effekt deras budskap tenderade att få. Man skulle nästan kunna säga att Bibeln har en lära om sin egen anstötlighet. Att se detta är till stor hjälp för mig som kristen att kunna hålla huvudet kallt när tidsandans anklagelser haglar tätt.

Det andra kapitlet handlar om Jesus som den gudomlige provokatören. Jesus har sin egen agenda – Gudsrikesagendan – och han kan både förkasta och bejaka delar av sin egen samtidskultur, allt beroende på Guds rikes sanningar och värderingar. Konfrontationen har inget egenvärde för Jesus. Men för Guds rikes skull är den ibland helt nödvändig.

I kapitel tre hamnar blicken på svensk kristenhet och då i första hand den bibeltroende del som vill förkunna evangeliet. I hög grad tycks många ha fallit för frestelsen att slippa av de delar av evangeliet som uppfattas som alltför kontroversiella i ljuset av vår tids sekulära individualism. Här handlar det främst om sådant som *inte* sägs. Men det märks även i det som sägs, inte minst genom ett antal ”slogans” som vid första anblicken kan låta både bibliska och vettiga men som snarast fyller funktionen att lyfta fram sådant som är kulturellt acceptabelt och tona ner sådant som är svårsmält utifrån tidsandan. Dessa slogans synas i sömmarna i kapitel tre.

Kapitel fyra handlar om Bibelns politiskt inkorrekta gudsbild. För att förstå de kontroversiella delarna av evangeliet, måste man först förstå något om Gud. Det är nämligen Gud själv i kraft av sin roll som universums skapare och herre som utgör navet för evangeliets anstötlighet. Denna revolutionerande sanning utgör grunden för de till synes svårsmälta delar av evangeliet som naturligt följer ur den bibliska gudsbilden.

Kapitel fem handlar om omvändelse och tro. Omvändelse är i sig ett utmanande begrepp för individualismen, eftersom omvändelse innebär att individen ger upp alla sina rättigheter inför Gud och upphör med sitt försök att placera sig i tillvarons mitt. Omvändelsen måste därför vara en del av själva tron. Att tro på och lita på Gud är just att börja ge Gud den ära som tillkommer honom, att sätta honom först och högst. Det går inte att genuint tro på Gud utan att ha omvänt sig. Tyvärr har vi en tendens att i dag förkunna både om tro och om Guds kärlek utan att nämna omvändelsen. En förkunnelse om Guds kärlek utan en mening till omvändelse invagar folk i en falsk trygghet.

Sjätte kapitlet handlar om begreppet synd. Jesus undervisade en hel del om synd, och det han sade var inte lättsmält. Jesus betonade syndens allvar och var inträngande konkret när han talade om detta. Eftersom frälsningen mer än något annat handlar om hur Gud befriar människan från syndens makt och dess konsekvenser, måste den bibliska förståelsen av synd vara av största vikt för att rätt förstå evangeliet. Det ligger också i sakens natur att allt tal om synd är anstötligt för den som har gjort sig själv till gud.

Kapitel sju handlar om evig dom. I den extrema individualismens ögon är läran om helvetet förmodligen den mest skandalösa, upprörande och motbjudande lära man kan tänka sig. Det är den yttersta kränkningen av den autonoma individen. Men denna lära är central för Jesus och apostlarna. Den kan inte undvikas

om man vill vara sann mot evangeliet. Eftersom många finner detta svårsmält, kommer detta kapitel innehålla en hel del tips på hur man kan förmedla detta budskap på ett sätt som förhoppningsvis gör det psykologiskt och moraliskt begripligare.

Boken avslutas med ett efterord som handlar om korset, förföljelse och väckelse. Min förhoppning är att denna bok ska ödmjuka oss, inspirera oss och stärka oss att vilja och våga stå upp för Jesu evangelium. Ska vi vara sanna mot evangeliet måste vi först och främst predika sådant som Jesus predikade. Men vi måste också predika sådant som Jesus *skulle ha predikat* om han gick omkring i Sverige i dag. Det är för att hjälpa mig själv och andra med detta som jag har skrivit denna bok.